

Hydref 2011
www.wao.gov.uk

WALES **AUDIT** OFFICE

SWYDDFA **ARCHWILIO** CYMRU

Amcangyfrif o incwm a threuliau swyddfa'r Archwilydd Cyffredinol am y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2013

Amcangyfrif o incwm a threuliau swyddfa'r Archwilydd Cyffredinol am y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2013

Cyflwynwyd i Bwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus Cynulliad Cenedlaethol Cymru
o dan Baragraff 12 o Atodlen 8 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006

Huw Vaughan Thomas
Archwilydd Cyffredinol Cymru
Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

Yr Archwilydd Cyffredinol a'r archwilwyr y mae'n eu penodi mewn llywodraeth leol yw archwilwyr allanol statudol y rhan fwyaf o'r sector cyhoeddus yng Nghymru. Maent yn gyfrifol am archwilio'n flynyddol y rhan fwyaf o'r arian cyhoeddus a gaiff ei wario yng Nghymru, gan gynnwys yr £14 biliwn o gyllid a bleidleisir i Gymru'n flynyddol gan Senedd San Steffan. Trosglwyddir elfennau o'r cyllid hwn gan Lywodraeth Cymru i'r GIG yng Nghymru (dros £5 biliwn) ac i lywodraeth leol (dros £4 biliwn).

Yr Archwilydd Cyffredinol a'i staff gyda'i gilydd yw Swyddfa Archwilio Cymru, a sefydlwyd ym mis Ebrill 2005. Yr Archwilydd Cyffredinol yw'r Swyddog Cyfrifo ar gyfer Swyddfa Archwilio Cymru ac mae'n gyfrifol yn bersonol am ei threfniant cyffredinol, ei rheolaeth a'i staffio yn ogystal â'i gweithdrefnau mewn perthynas â materion ariannol a materion eraill.

Rhoddir crynodeb o brif weithgareddau gweithredol yr Archwilydd Cyffredinol a'r archwilwyr y mae'n eu penodi mewn llywodraeth leol, ochr yn ochr â ffynonellau ariannu cysylltiedig, yn Atodiad 1 o'r amcangyfrif hwn. Mae staff Swyddfa Archwilio Cymru yn cyflawni oddeutu dwy ran o'r gwaith archwilio blynyddol. Caiff y gweddill ei osod ar gcontract gan yr Archwilydd Cyffredinol i gwmnïau cyfrifwyr y sector preifat.

Cyflwyniad a Chrynodeb o'r gofynion cyllidebol	4
Amcangyfrif o incwm a threuliau	7
Dull strategol	7
Gostyngiadau i incwm ffioedd	8
Arbedion ac arbedion effeithlonrwydd pellach	9
Costau ychwanegol i fynd iddynt	10
Meysydd ansicrwydd	11
Atodiadau	13
Atodiad 1 - Prif weithgareddau gweithredol yr Archwilydd Cyffredinol a'r archwilwyr y mae'n eu penodi mewn llywodraeth leol, a ffynonellau ariannu cysylltiedig	13
Atodiad 2 - Amcangyfrif o ofynion cyllidebol yr Archwilydd Cyffredinol ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2013	14
Atodiad 3 - Amcangyfrif o incwm a threuliau Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2013	16

Cyflwyniad a chrynodeb o'r gofynion cyllidebol

- 1** Fel Archwilydd Cyffredinol, mae'n rhaid i mi baratoi amcangyfrif o incwm a threuliau fy swyddfa (Swyddfa Archwilio Cymru) ar gyfer pob blwyddyn ariannol, a chyflwyno'r amcangyfrif i'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus¹.
- 2** Gwahoddaf y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus i archwilio a gosod yr amcangyfrif hwn o'm hincwm a'm treuliau ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2013 gerbron y Cynulliad Cenedlaethol².
- 3** Mae'r amcangyfrif rwyf yn ei gyflwyno yn darparu gostyngiad o 12.4 y cant mewn termau real³ yn erbyn cyfanswm y gofyniad adnoddau net y gwnaed cais amdano ar gyfer 2011-12⁴. Rwyf yn gofyn am gyllid referniw o £4.724 miliwn, ynghyd â £0.126 miliwn ar gyfer gwariant cyfalaf. Mae cyfanswm y gofyniad adnoddau net ar gyfer £4.850 miliwn felly, o'i gymharu â £5.403 miliwn yn 2011-12 a £5.047 miliwn yn 2009-10 a 2010-11.
- 4** Mae **Arddangosyn 1** yn dangos yr amrywiant termau real cronus yng nghyfanswm y gofyniad adnoddau net y gofynnwyd amdano ar gyfer pob un o'r blynyddoedd 2009-10 i 2012-13.
- 5** Yn **Ardangosyn 2** rwyf yn darparu amcangyfrif o'r modd y bydd yr adnodd net y gofynnwyd amdano ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2013 yn cael ei ddefnyddio.
- 6** Cyflwynir fy ngofynion cyllideb ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2013 ar ffurf sy'n briodol i'w chynnwys yng Nghynnig Cyllidebol y Gweinidogion yn **Atodiad 2**, ochr yn ochr â chysoni'r gofyniad adnoddau net â'r gofyniad tynnu arian o Gronfa Gyfunol Cymru.
- 7** Yn ychwanegol at y symiau a ddangosir yn **Atodiad 2**, caniateir i mi gadw⁵ adnoddau a gronwyd o waith archwilio, asesu ac arolygu llywodraeth leol⁶. Yn ystod 2012-13, amcangyfrifir bod yr adnoddau hyn yn werth £9.576 miliwn, o'i gymharu ag £11.379 miliwn yn 2011-12 (gweler **Atodiad 3** ar gyfer cysoni amcangyfrif o groniadau incwm â ffioedd a chyfanswm incwm arall). Nid yw'r adnoddau hyn yn rhan o'r swm sydd i'w awdurdodi gan Gynnig Cyllidebol, ond fe'u cynhwysir er gwybodaeth.

1 O leiaf bum mis cyn dechrau'r flwyddyn ariannol y mae a wnelo â hi, fel y pennir o dan Baragraff 12 o Atodlen 8 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (Deddf 2006).

2 Mae'r amcangyfrif hwn yn seiliedig ar y dybiaeth bod *Amcangyfrif Atodol o Incwm a Threuliau ar gyfer y Flwyddyn a Ddaw i Ben ar 31 Mawrth 2012* a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ym mis Medi 2011, wedi cael ei gyflwyno i'r Cynulliad Cenedlaethol heb ei addasu.

3 Amrywiannau termau real wedi'u cyfrifo gan ddefnyddio data'r gyfres dadchwyddo CMC ddiweddaraf Trysorlys EM o 30 Medi 2011:

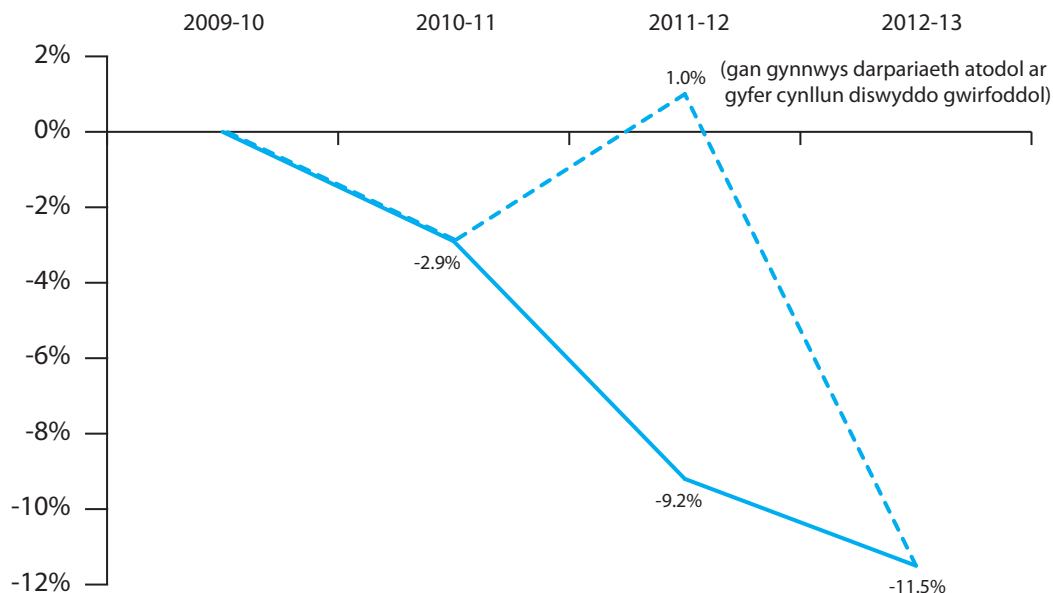
Blwyddyn yn dod i ben	Newid y cant ar y flwyddyn flaenorol
31 Mawrth 2011	2.97
31 Mawrth 2012	2.90
31 Mawrth 2013	2.50

4 Fel y pennir yn fy *Amcangyfrif Atodol o Incwm a Threuliau ar gyfer y Flwyddyn a Ddaw i Ben ar 31 Mawrth 2012*, sy'n diwygio fy amcangyfrif gwreiddiol o'r gofyniad adnoddau net o £4,853,000.

5 O dan Baragraff 9(3) o Atodlen 8 i Ddeddf 2006.

6 Cynhaliwyd o dan Ran 1 (Adran 33) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1999, Rhan 2 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Rhan 1 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009.

Arddangosyn 1 - Amrywiant termau real cronus yn y gofyniad adnoddau net y gofynnwyd amdano gan yr Archwilydd Cyffredinol ar gyfer pob un o'r blynyddoedd 2009-10 i 2012-13

Arddangosyn 2 - Amcangyfrif o'r defnydd o'r gofyniad adnoddau net cymeradwy yn 2012-13 a chymhariaeth â 2011-12

	Blwyddyn hyd at 31 Mawrth 2013 £000	Blwyddyn hyd at 31 Mawrth 2012 £000
Archwiliadau ac astudiaethau gwerth am arian gan yr Archwilydd Cyffredinol	1,635	1,635
Gweithio gydag eraill i rannu dysgu, gan gynnwys darparu'r Gyfnwidfa Arfer Da	200	200
Darparu cymorth i'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a phwyllgorau eraill y Cynulliad Cenedlaethol	250	250
Ymateb i faterion a ddygwyd i'n sylw drwy ohebiaeth gan y cyhoedd, cynrychiolwyr etholedig ac eraill	80	80
Rhoi cymeradwyaethau i dynnu o Gronfa Gyfunol Cymru	15	15

Arddangosyn 2 - Amcangyfrif o'r defnydd o'r gofyniad adnoddau net cymeradwy yn 2012-13 a chymhariaeth â 2011-12 (parhâd)

	Blwyddyn hyd at 31 Mawrth 2013 £000	Blwyddyn hyd at 31 Mawrth 2012 £000
Cyfraniadau at y canlynol:		
Hyfforddi a datblygu staff	792	850
Seilwaith TG	772	850
Cymorth technegol, ymchwil a datblygu	500	500
Datblygu a gwella busnes	360	453
Bodloni dyletswyddau cydraddoldeb	80	0
Talu aelodau o'r pwyllgor llywodraethu	40	0
Cynllun gwirfoddol ar gyfer ymadawiad cynnar	0	550
Cyfanswm gofyniad gwariant reffeniw	4,724	5,383
Gwariant cyfalaf	126	20
Cyfanswm gofyniad adnoddau net	4,850	5,403

Amcangyfrif o incwm a threuliau

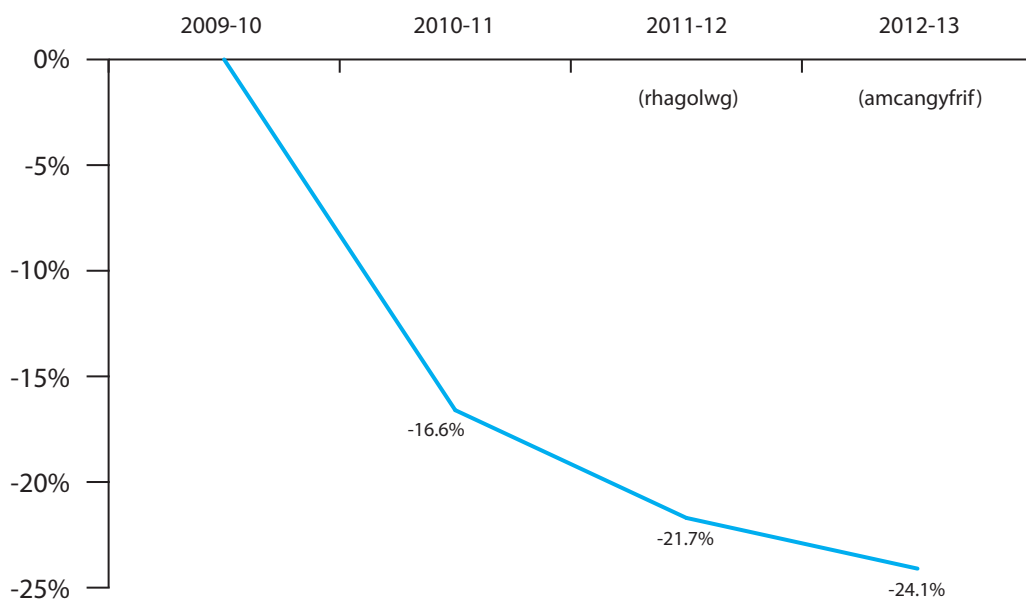
- 8 Darperir fy amcangyfrif o incwm a threuliau Swyddfa Archwilio Cymru, a'r gofyniad adnoddau net canlyniadol ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2013, yn **Atodiad 3**.
- 9 Mae **Arddangosion 3 a 4** yn dangos y gostyngiadau termau real cronus yng ngwariant Swyddfa Archwilio Cymru a'r incwm ffioedd archwilio yn ôl eu trefn rhwng 2009-10 a 2012-13. Mae'r proffiliau pedair blynedd hyn yn dangos y gostyngiadau parhaus yn fy ngwariant cyffredinol (gostyngiad o £4.6 miliwn dros y cyfnod) a hefyd yn y ffioedd a godir ar y cyrff y byddaf yn eu harchwilio (gostyngiad o £3.4 miliwn dros y

cyfnod). Rwyf hefyd yn derbyn cyllid grant blynyddol gan Lywodraeth Cymru i gynnal fy ngwaith mewn llywodraeth leol ar Raglen Cymru ar gyfer Gwella. Ers 2009-10 mae'r cyllid hwnnw wedi'i ostwng mewn termau real 25.6 y cant ac ar gyfer 2012-13 bydd yn £1.347 miliwn.

Dull strategol

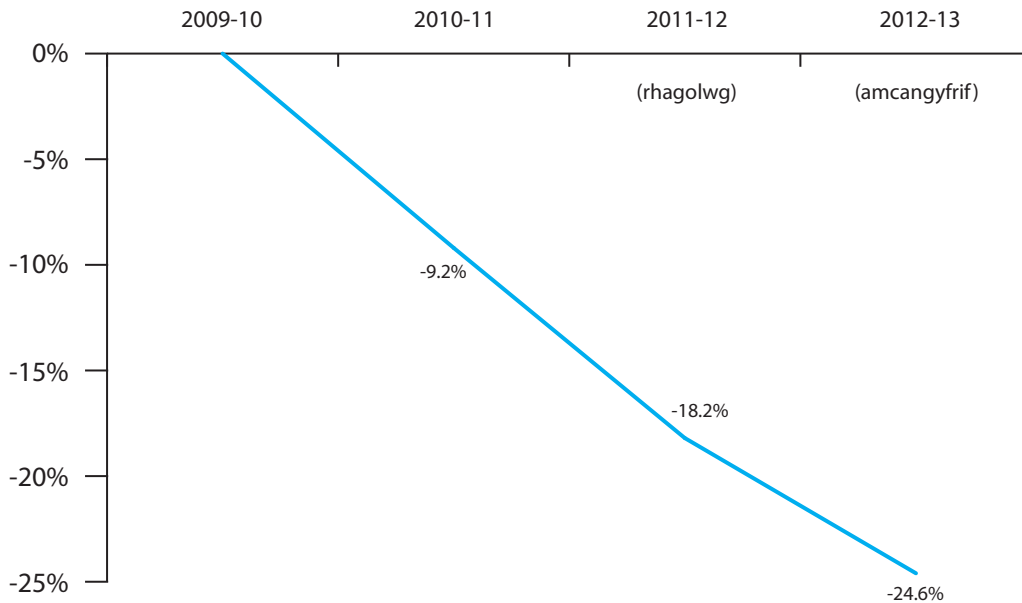
- 10 Mae fy nadansoddiad o'r prif risgiau a chyfleoedd sy'n wynebu pob corff cyhoeddus yng Nghymru⁷ yn sail i'm cynlluniau ar gyfer Swyddfa Archwilio Cymru. Yn unol â'm strategaeth gorfforaethol, byddaf yn parhau i ystywtho ein rhaglen waith er mwyn

Arddangosyn 3 - Gostyngiad termau real cronus yng nghyfanswm gwariant blynyddol Swyddfa Archwilio Cymru rhwng 2009-10 a 2012-13

7 Ym mis Mawrth 2010 cyhoeddodd *Darlun o Wasanaethau Cyhoeddus*, a oedd yn amcangyfrif yr heriau ariannol sy'n wynebu gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru. Bydd ail adroddiad o'r enw *Darlun o Wasanaethau Cyhoeddus 2011* yn cael ei gyhoeddi a'i gyflwyno i'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ym mis Hydref 2011. Mae'r ail adroddiad yn amlinellu fy safbwynt i ar barodrwydd gwasanaethau cyhoeddus i ymdopi â llai.

Arddangosyn 4 - Gostyngiad termau real cronrus yn y ffioedd a godir yn flynyddol ar gyrff a archwilir rhwng 2009-10 a 2012-13

adlewyrchu risgiau a chyfleoedd sy'n newid, a byddaf yn parhau i ymdrechu i symud i fwrdd oddi wrth ymagwedd 'yr un fath i bawb' at archwilio, o fewn cyfyngiadau'r fframwaith deddfwriaethol sy'n sail i'n gwaith. Yn ein holl weithgareddau, rwy'n benderfynol y bydd ein gwaith yn rhoi i bobl Cymru wybodaeth gadarn annibynnol am y modd y caiff eu harian ei wario. Bydd Swyddfa Archwilio Cymru yn parhau i hyrwyddo llywodraethu da, disgyblaeth ariannol gref a gwelliant parhaus mewn ansawdd gwasanaethau, hyd yn oed yn yr amserau anodd hyn.

Gostyngiadau i incwm ffioedd

- 11 I gydnabod y cyfyngiadau ariannol a wynebir gan gyrff y sector cyhoeddus, rydym yn parhau i geisio gostwng ein ffioedd archwilio. Rhwng 2009 a 2011 llwyddom i sicrhau gostyngiad termau arian parod o £1.27 miliwn (8.0 y cant) yn y ffioedd y codwyd gennym am archwiliadau llywodraeth leol, y GIG a'r llywodraeth ganolog, a gwaith grant

llywodraeth leol. Cyflawnom hyn drwy wneud arbedion cost a thrwy gyflawni gwelliannau effeithlonrwydd a mabwysiadu dull mwy cymesur o weithio. Rydym yn parhau i ddatblygu ffyrdd i allu sicrhau lefelau uchel o sicrwydd cyhoeddus am lai o adnoddau, gan gynnwys dibynnu'n briodol ar adolygu a hunanasesu trylwyr gan eraill. Mae fy amcangyfrif ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2013 wedi'i baratoi ar y sail bod y potensial i gyflawni un cylch arall o ostyngiadau ffioedd termau arian parod o hyd at bump y cant yn 2012-13. Fodd bynnag, mae'r potensial ar gyfer unrhyw ostyngiadau ffioedd yn dibynnu ar amgylchiadau pob corff lleol. Rhaid i'r ffi fod yn ddigonol i ariannu'r gwaith sy'n ofynnol i alluogi archwilwyr i gyflawni'u cyfrifoldebau'n briodol, gan ystyried amgylchiadau lleol fel yr amgylchedd llywodraethu, risg, trefniadau ariannol a threfniadau rheoli perfformiad, maint, cymhlethdod, a hanes y corff o wella. Os oes angen gwaith nad yw wedi ei gynllunio neu waith ychwanegol o ganlyniad i

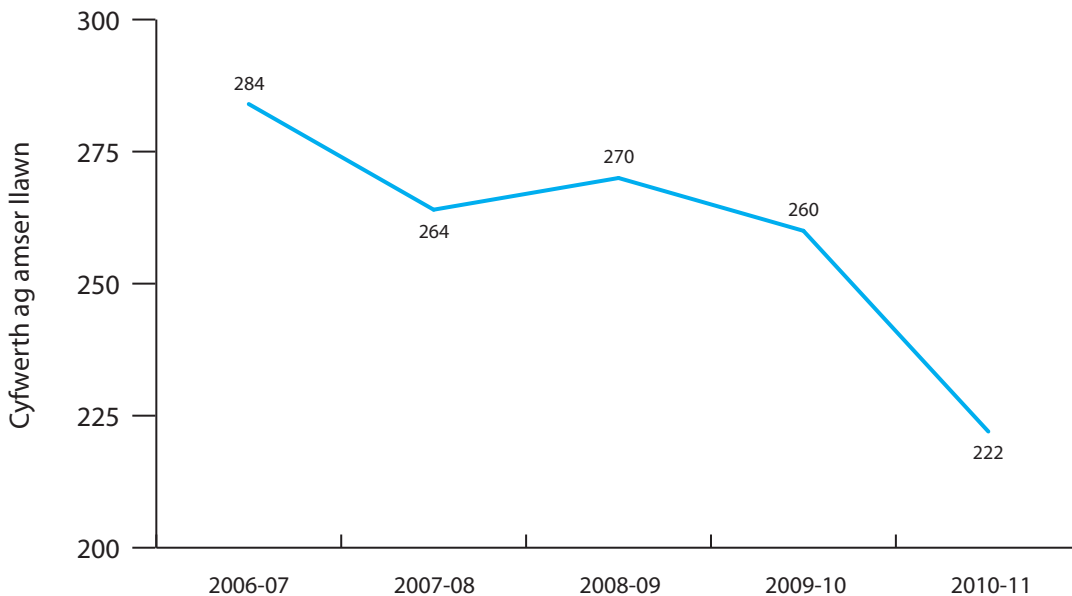
fethiannau gan gorff archwilio i gwrdd ag anghenion fy staff i wneud eu gwaith yn effeithlon, byddaf yn codi ffioedd ychwanegol sy'n gymesur â'r gwaith ychwanegol a wnaed.

- 12** Mae Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid grant i mi er mwyn cefnogi gwaith asesu gwelliant ac astudiaethau llywodraeth leol. Yn dilyn trafodaethau diweddar gyda swyddogion y Llywodraeth, rwyf wedi cynnwys rhagdybiaeth y bydd lefel y cyllid grant yn gostwng mewn termau arian parod yn 2012-13 o bedwar y cant pellach yn fy amcangyfrif i ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2013.

Arbedion ac arbedion effeithlonrwydd pellach

- 13** Mae holl gyrff y sector cyhoeddus, gan gynnwys Swyddfa Archwilio Cymru, yn wynebu'r her o barhau i gyflwyno'r gwasanaethau gorau posibl yn erbyn cefndir o bwysau na welwyd ei debyg o'r blaen ar gyllid cyhoeddus. Er ein bod wedi rhagori ar ein targedau effeithlonrwydd cyffredinol dros y pum mlynedd diwethaf, parhawn i adolygu ein gwariant ac mae gwaith ein Grŵp Adolygu Arbedion ac Effeithlonrwydd mewnol wedi helpu i gyflymu ein cynnydd yn y maes hwn. Roedd y lefel gyffredinol o arbedion untro ac arbedion cyson a gyflawnwyd gennym yn 2010-11 drwy leihau costau a mwy o effeithlonrwydd mewn meysydd fel costau staff a gwariant TGCh dros £1,000,000⁸.

Arddangosyn 5 - Niferoedd y staff cyfwerth ag amser llawn yn Swyddfa Archwilio Cymru dros y cyfnod pum mlynedd 2006-07 i 2010-11

⁸ I gael rhagor o wybodaeth, cyfeiriwch at Adroddiad a Chyfrifon Blynyddol yr Archwilydd Cyffredinol 2010-11.

Er bod y raddfa hon o arbedion yn y flwyddyn yn eithriadol ac na fydd modd ei chyflawni eto yn y blynyddoedd i ddod, rwy'n ymroddedig i adolygu a herio ein gwariant a'n harferion gweithio'n barhaus er mwyn sicrhau ein bod yn cyflawni ein gwaith mor effeithiol â phosibl o ran cost, tra'n cynyddu effaith ein gwaith hyd yr eithaf.

14 Yn gyffredin â llawer o gyrff cyhoeddus, maes gwariant mwyaf Swyddfa Archwilio Cymru yw cyflogau staff a chostau cysylltiedig. Mae **Arddangosyn 5** yn dangos y gostyngiad yn niferoedd y staff cyfwerth ag amser llawn, dros y cyfnod pum mlynedd 2006-07 i 2010-11 (21.8 y cant) fel y nodir yn ein hadroddiad a'n cyfrifon blynyddol archwiliedig.

15 Mae rhan o'r arbedion ariannol a gyflawnwyd gennym drwy ostwng niferoedd staff wedi deillio o gynllun gwirfoddol ar gyfer ymadawiad cynnar ac, o dan y cynllun hwnnw, fe wnaeth 14 o staff adael Swyddfa Archwilio Cymru yn ystod 2010-11. Fel yr esboniwyd yn fy Amcangyfrif Atodol 2011-12, rwyf wedi nodi'r posibilrwydd am gynllun gwirfoddol ar gyfer ymadawiad cynnar arall yn y flwyddyn ariannol gyfredol, sydd â'r bwriad o gefnogi cymysgedd staff sy'n fwy cydnaws â gofynion gwaith y dyfodol ac yn lleihau costau staff Swyddfa Archwilio Cymru⁹. Rwy'n amcangyfrif y bydd cyfanswm cost y cynllun gwirfoddol ar gyfer ymadawiad cynnar newydd hwn yn 2011-12 oddeutu 800,000 a bydd yn arwain at arbedion o £200,000 o leiaf yn 2012-13, ac yn cynhyrchu arbedion parhaus wedyn yn y blynyddoedd i ddod. Fodd bynnag, mae fy ngallu i sicrhau'r arbedion hyn yn dibynnu ar fod yna ddigon o ddiddordeb gan y staff yn y cynllun.

16 Mae fy staff wedi amlygu arbedion effeithlonrwydd eraill y disgwyliwn y bydd yn gymorth pellach i leihau ein sylfaen costau y tu hwnt i 2012-13:

- a** Rydym wrthi'n gwneud newidiadau i drefniadau ein fflyd cerbydau, a fydd yn helpu i wella diogelwch a lles staff, yn lleihau ein heffaith ar yr amgylchedd, yn darparu arbedion cost o ryw £72,000 yn 2013-14, ac yn sicrhau arbedion pellach yn y blynyddoedd i ddod.
- b** Yn gynharach eleni cynhaliom adolygiad o'n hystad ac ystyried dewisiadau pellach i leihau ein heffaith ariannol, i fynd i'r afael â hygyrchedd a materion eraill ar ein safle, ac archwilio cyfleoedd i rannu lle sydd dros ben gyda chyrrff cyhoeddus eraill. Rydym bellach yn ymgynghori â staff perthnasol ar y dewisiadau hynny. Amcangyfrifir y bydd y newidiadau arfaethedig i'n safle yn cyflawni arbedion o ryw £45,000 y flwyddyn o 2013-14 ymlaen, yn dilyn costau symud i ddechrau, ynghyd â chostau eraill.

Costau ychwanegol i fynd iddynt

- 17** Er y byddwn yn parhau i adolygu ein gwariant, peidio â chodi tâl ac oedi pob gwariant dianghenraid yn 2012-13, byddwn yn wynebu rhai costau uwch na fydd modd eu hosgoi:
- a** Amcangyfrifir mai'r gofyniad gwariant cyfalaf ar gyfer 2012-13 yw £126,000, sydd i'w wario yn bennaf ar system adnoddau dynol/cyflogres newydd. Mae'r contract ar gyfer ein system bresennol yn darparu ar gyfer toriad yn ystod y flwyddyn, ac mae angen i ni gael system newydd yn ei lle er mwyn gwella effeithlonrwydd ein gweithdrefnau adnoddau dynol ac ariannol,

⁹ Fel yr amlinellir yn fy Amcangyfrif Atodol o Incwm a Threuliau ar gyfer y Flwyddyn a Ddaw i Ben ar 31 Mawrth 2012.

gwella ein proses cadw cofnodion corfforaethol yn unol ag argymhellion a wnaed gan y Swyddfa Archwilio Genedlaethol¹⁰, a chefnogi ein cynlluniau parhaus ar gyfer y gweithlu.

- b** Yn gyffredin â phob awdurdod cyhoeddus, mae'n ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol gydymffurfio â Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus Cyffredinol¹¹, newydd, a ddechreuodd i'r Archwilydd Cyffredinol ym mis Mai 2011. Mae hyn yn golygu bod rhaid i ni, wrth gynllunio a chyflawni ein gwaith, ystyried sut y gall y gwaith hwnnw, ymhlith pethau eraill, helpu dileu gwahaniaethu, hyrwyddo cyfle cyfartal a meithrin cysylltiadau da rhwng pobl â nodweddion gwarchoddedig. Roedd asesiad effaith statudol Llywodraeth Cymru ar gyfer y dyletswyddau newydd yn amcangyfrif y byddai angen dau aelod o staff ar gyfrif cyhoeddus i ddelio â gweithredu'r dyletswyddau penodol newydd, a dangosodd bod amcangyfrifon o adnoddau staff pwrpasol ar gyfer y dyletswyddau hyrwyddo blaenorol yn amrywio rhwng oddeutu 300 a 650 o oriau'r flwyddyn (rhai staff 1.5 i 3.25 cyfwerth ag amser llawn). Mae'n rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol gydymffurfio hefyd â Dyletswyddau Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus Penodol Cymru. Gan yr oedd yr Archwilydd Cyffredinol y tu allan i gwmpas y rhan fwyaf o ddyletswyddau hyrwyddo'r ddeddfwriaeth flaenorol, mae gofynion y dyletswyddau newydd yn ychwanegol yn gyffredinol yn hytrach na'n disodli'r gofynion presennol yn unig. Felly, er mwyn fy helpu i gyflawni'r dyletswyddau statudol newydd hyn, yn yr amcangyfrif hwn rwyf wedi cynnwys costau o £80,000 sy'n gyfwerth â chadw dau aelod o staff cyfwerth ag amser llawn.

- c** Mae'r trefniadau llywodraethu newydd a gyflwynwyd yn 2011 yn ceisio sicrhau y bydd pwy bynnag sy'n dal swydd yr Archwilydd Cyffredinol, yn destun fframwaith trylwyr a chadarn o wiriadau a chydbwyseddau. Er ein bod wedi amsugno costau gweinyddol cynyddol y trefniadau newydd, cynhwysir yn yr amcangyfrif hwn £40,000 ychwanegol i ariannu tâl a chostau cysylltiedig eraill y chwe aelod newydd o'r pwyllgor anweithredol sydd bellach wedi'u penodi.

Meysydd ansicrwydd

Treth ar Werth

- 18** Fel yr adroddwyd ym mhapurau amcangyfrif blynyddol yr Archwilydd Cyffredinol bob blwyddyn ers creu Swyddfa Archwilio Cymru yn 2005, mae trafodaethau'n parhau gyda Chyllid a Thollau Ei Mawrhydi ar fy statws Treth ar Werth (TAW). Gall yr atebolrwydd posibl sy'n gysylltiedig ag unrhyw newid yn fy statws TAW fod yn sylweddol a gall wneud yn ofynnol i mi wneud cais yn y dyfodol am adnoddau ategol.

Newidiadau deddfwriaethol: San Steffan

- 19** Yn fy amcangyfrif gwreiddiol ar gyfer y flwyddyn sy'n dod i ben 31 Mawrth 2012, pwysleisiais y costau ychwanegol i Swyddfa Archwilio Cymru a allai godi yn sgil diddymu'r Comisiwn Archwilio. Ar hyn o bryd rydym yn talu £10,000 yn flynyddol i'r Comisiwn Archwilio am ddefnyddio'u meddalwedd Arolygu Budd-daliadau Tai. Yn dilyn diddymiad arfaethedig y Comisiwn, ni fydd rhaid i ni dalu'r gost honno mwyach, ond mae'n debyg y bydd rhaid i ni yn lle hynny ddatblygu a chynnal ein cynnyrch meddalwedd ein hunain sy'n benodol i Gymru. Rydym yn debygol o fod angen prynu

¹⁰ Am wybodaeth bellach, gweler *Review of the Wales Audit Office Accounts 2005-10*, a gafodd ei ystyried gan y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ar 9 Rhagfyr 2010.

¹¹ Gellir cael mwy o wybodaeth ar wefan y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol: www.equalityhumanrights.com/wales/publications/guidance-on-the-equality-duty-for-the-welsh-public-sector/

rhywfaint o gymorth TGCh ar gyfer y gwaith datblygu, a bydd costau staff ynghlwm wrth y prosiect dylunio a datblygu hwnnw. Rwyf wedi cynnwys £40,000 o gostau datblygu ar gyfer y cynnyrch newydd yn fy amcangyfrif ar gyfer 2012-13, ac rwy'n debygol o gynnwys £10,000 ar gyfer costau cynnal a chadw'n flynyddol yn fy amcangyfrifon ar gyfer 2013-14 ymlaen. Gall yn wir fod costau uniongyrchol pellach i ni yn sgil y diddymiad a all olygu bod rhaid i mi wneud cais pellach am adnoddau atodol. Fodd bynnag, ni fydd modd mesur y costau hyn nes bod Llywodraeth y DU yn cyhoeddi mwy o wybodaeth am fanylion ei gynigion.

Newidiadau deddfwriaethol: Cymru

- 20** Mae hefyd yn debygol y byddaf yn talu costau pellach tuag at ddiwedd 2012-13 sy'n gysylltiedig â chydweithrediad sydd ar ddod a deddfwriaeth archwilio¹² ac unrhyw bwerau neu ddyletswyddau ychwanegol neu ddiwygiedig canlyniadol. Ni fydd yn bosibl mesur y costau hyn hyd nes i ddeddfwriaeth ddrafft fod ar gael i'w hystyried. Er y byddaf yn ceisio ymgorffori unrhyw gostau o'r fath, gall y nifer o newidiadau i ddeddfwriaeth olygu bod rhaid i mi wneud cais pellach am adnoddau atodol.

---

¹² Cyhoeddwyd gan y Prif Weinidog fel rhan o raglen ddeddfwriaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer 2011-2016 ym mis Gorffennaf July 2011.

Atodiad 1 - Prif weithgareddau gweithredol yr Archwilydd Cyffredinol a'r archwilwyr y mae'n eu penodi mewn llywodraeth leol, a ffynonellau ariannu cysylltiedig

Gweithgaredd	Graddfa	Ffynhonnell ariannu
Archwilio cyfrifon a baratoir gan y llywodraeth ganolog a chyrrff ieched	Wyth cyfrif a baratoir gan Lywodraeth Cymru; 31 o gyfrifon eraill, gan gynnwys Comisiwn y Cynulliad, saith bwrdd ieched a thair ymddiriedolaeth y GIG.	Ffioedd a godir ar gyrrff a archwilir.
Archwilio cyfrifon a baratoir gan gyrrff llywodraeth leol	Dau ddeg dau awdurdod unedol, pedwar awdurdod yr heddlu, tri awdurdod tân ac achub, un ymddiriedolaeth prawf, tri awdurdod parciau cenedlaethol, un bwrdd draenio mewnol, saith cronfa bensiw, 750 o gynghorau cymuned a chyrrff bach eraill.	Ffioedd a godir ar gyrrff a archwilir.
Asesiadau gwelliant llywodraeth leol	Mae'n cynnwys archwiliadau o ba un a yw awdurdodau wedi cyflawni'u dyletswyddau cynllunio gwelliant ac adrodd am berfformiad, asesiadau o'r tebygolrwydd o gydymffurfio â dyletswyddau gwella ac arolygiadau arbennig. Cyflawnwyd mewn 22 o awdurdodau unedol, tri awdurdod tân ac achub a thri awdurdod parciau cenedlaethol.	Ffioedd a godir ar gyrrff a archwilir. Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn darparu cyllid grant i gynorthwyo gwaith asesu gwelliant.
Gwaith archwilio perfformiad lleol mewn cyrrff ieched	Mae'n cynnwys asesiadau o drefniadau i sicrhau gwerth am arian wrth ddefnyddio adnoddau. Cyflawnwyd mewn saith bwrdd ieched a thair ymddiriedolaeth y GIG.	Ffioedd a godir ar gyrrff a archwilir.
Ardystio ceisiadau am grant a ffurflenni	Tri deg wyth o gynlluniau llywodraeth leol (oddeutu 800 o geisiadau gyda chyfanswm gwerth blynyddol o ryw £1.5 biliwn), ochr yn ochr â cheisiadau am gronfeydd strwythurol Ewropeaidd gyda chyfanswm gwerth ceisiadau blynyddol oddeutu £300 miliwn.	Ffioedd a godir ar gyrrff a archwilir.
Archwiliadau ac astudiaethau gwerth am arian	Yn nodweddiadol ymgymerir ag 13 o archwiliadau ac astudiaethau yn ystod blwyddyn galendr, yn edrych ar werth am arian ym meysydd allweddol gwariant cyhoeddus. Yn aml ymgymerir â'r gwaith hwn o safbwynt 'system gyfan' neu 'drawsbynciol', lle caiff gwariant cyhoeddus ei archwilio ni waeth pwy sy'n cyflwyno'r gwasanaethau.	Ariennir yn bennaf o Gronfa Gyfunol Cymru, yn dilyn cymeradwyaeth gan y Cynulliad Cenedlaethol. Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn darparu cyllid grant i gynorthwyo astudiaethau llywodraeth leol.
Gweithgareddau arwyddocaol eraill	Mae'n cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> • gwirio ceisiadau grant am gymeradwyaethau i dynnu o Gronfa Gyfunol Cymru; • gweithio gydag eraill i rannu dysgu, gan gynnwys darparu'r Gyfnewidfa Arfer Da; • ymarferiadau gwrth-dwyll ac ymarferiadau cydweddu data eraill, gan gynnwys y Fenter Twyll Genedlaethol; • ymateb i faterion a ddygwyd i'n sylw drwy ohebiaeth gan y cyhoedd, cynrychiolwyr etholedig ac eraill; • darparu cymorth i'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a phwyllgorau eraill y Cynulliad Cenedlaethol; a • gweinyddu Swyddfa Archwilio Cymru. 	Ariennir yn bennaf o Gronfa Gyfunol Cymru, yn dilyn cymeradwyaeth gan y Cynulliad Cenedlaethol. Caiff rhai gweithgareddau eu hariannu'n rhannol hefyd gan ffioedd a godir ar gyrrff a archwilir.

Atodiad 2 - Amcangyfrif o ofynion cyllidebol yr Archwilydd Cyffredinol ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2013

Mae'n rhaid i Weinidogion Cymru gyflwyno Cynnig Cyllidebol blynyddol yn y Cynulliad Cenedlaethol¹³ i awdurdodi, ymhlith pethau eraill:

- a yr adnoddau y gellir eu defnyddio yn ystod y flwyddyn ariannol gan yr Archwilydd Cyffredinol;
- b yr adnoddau sy'n cronni i'r Archwilydd Cyffredinol y gall eu cadw (yn hytrach na'u talu i mewn i Gronfa Gyfunol Cymru); a'r
- c swm y gellir ei dalu o Gronfa Gyfunol Cymru i'r Archwilydd Cyffredinol.

Mae'r amcangyfrif a archwiliwyd ac a osodwyd gan y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus wedi cael ei ymgorffori yn y Cynnig Cyllidebol.

Mae'r gofynion adnoddau ac arian parod hyn, sy'n gallu bod yn amcangyfrifon yn unig oherwydd amrywioldeb llifau incwm, wedi cael eu crynhoi isod.

Amcangyfrif o ofynion cyllidebol yr Archwilydd Cyffredinol ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2013

Adnoddau heblaw am adnoddau cronus i'w defnyddio gan yr Archwilydd Cyffredinol wrth gyflawni swyddogaethau statudol yr Archwilydd Cyffredinol ac archwilwyr wedi'u penodi gan lywodraeth leol, ac ar weinyddu Swyddfa Archwilio Cymru ¹⁴ .	4,850
Adnoddau cronus o ffioedd a thaliadau am archwilio a gwasanaethau cysylltiedig (heb gynnwys ar gyfer gwaith archwilio, asesu ac arolygu llywodraeth leol); adfer costau eraill sy'n gysylltiedig â swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol; incwm amrywiol o gyhoeddiadau, cynadleddau, darparu gwasanaethau gweinyddol a phroffesiynol a gwasanaethau technegol; adfer costau staff wedi'u secondio; ad-daliadau benthyciadau staff; adfer taliadau prydlesu ceir; a llog a dderbyniwyd ar falansau gweithio i'w defnyddio gan yr Archwilydd Cyffredinol ar wasanaethau cysylltiedig ac ar weinyddu Swyddfa Archwilio Cymru ¹⁵ .	7,271
Gofyniad arian parod net o Gronfa Gyfunol Cymru i dalu'r symiau net sy'n dod yn ddyledus i'w talu yn y flwyddyn gan yr Archwilydd Cyffredinol ¹⁶ .	4,850

¹³ O dan Adran 125 o Ddeddf 2006

¹⁴ Hwn yw'r gwariant refeniw a chyfalaf net mewn termau adnoddau y gofynnir i'r Cynulliad Cenedlaethol ei awdurdodi gan y Cynnig Cyllidebol o dan Adran 125(1)(a) o Ddeddf 2006.

¹⁵ Hwn yw'r incwm sy'n cronni i'r Archwilydd Cyffredinol (heblaw am hwnnw sy'n deillio o weithgareddau llywodraeth leol o dan Ran 1 ac Adran 33 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1999, Rhan 2 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Rhan 1 o Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 y gofynnir i'r Cynulliad Cenedlaethol ei awdurdodi gan y Cynnig Cyllidebol o dan Adran 125(1)(b) o Ddeddf 2006 i'w ddefnyddio ar wasanaethau cysylltiedig yn hytrach na'i dalu i mewn i Gronfa Gyfunol Cymru.

¹⁶ Hwn yw'r arian parod sydd ei angen o Gronfa Gyfunol Cymru i gwrrd â thaliadau net amcangyfrifedig yr Archwilydd Cyffredinol (taliadau llai derbyniadau) sy'n dod yn ddyledus yn y flwyddyn i'w awdurdodi gan y Cynulliad Cenedlaethol gan y Cynnig Cyllidebol o dan Adran 125(1)(c) o Ddeddf 2006.

Cysoni'r gofyniad adnoddau net â'r gofyniad tynnu arian parod o Gronfa Gyfunol Cymru

	Y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2013 £000
Cais net am adnoddau	4,850
Symudiad mewn dyledwyr ar ddiwedd y flwyddyn a gwaith ar y gweill, credydwyr a darpariaethau, ac incwm gohiriedig	10
Taliadau cyfalaf (dibrisiant)	(10)
Gofyniad arian parod net	4,850

Atodiad 3 - Amcangyfrif o incwm a threuliau Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben ar 31 Mawrth 2013

		Y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2013 £000
Treuliau	Costau'n gysylltiedig â staff ¹⁷	14,638
	Costau adeiladau	972
	Costau hyfforddi a datblygu ¹⁸	792
	Costau TG	795
	Cyflenwadau a gwasanaethau	4,374
	Cyfanswm treuliau	21,571
Incwm	Ffioedd archwilio ac arolygu	13,236
	Grant Rhaglen Cymru ar gyfer Gwella gan Lywodraeth Cymru	1,347
	Ffioedd ardystio grantiau llywodraeth leol	1,948
	Incwm arall	316
	Cyfanswm ffioedd ac incwm arall	16,847
Cyfanswm gofyniad gwariant refeniw net		4,724
Gofyniad gwariant cyfalaf		126
Cyfanswm gofyniad adnoddau net		4,850

¹⁷ Mae'n cynnwys arbediad amcangyfrifedig o £200,000 i'w gyflawni trwy gynllun diswyddo gwirfoddol pellach.

¹⁸ Mae'n cynnwys amser staff a chostau uniongyrchol.

Cysoni'r amcangyfrif croniadau incwm â chyfanswm ffioedd ac incwm arall

	Y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2013 £000
Incwm yn cronni i'r Archwilydd Cyffredinol heblaw am hwnnw sy'n deillio o weithgareddau llywodraeth leol	7,271
Incwm yn cronni i'r Archwilydd Cyffredinol o waith archwilio, asesu ac arolygu llywodraeth leol	9,576
Cyfanswm ffioedd ac incwm arall	16,847